

สารบัญ

บทที่	หน้า
ประกาศคุณูปการ.....	ก
บทสรุปผู้บริหาร.....	ข
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ปัญหาการวิจัย.....	3
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดวัฒนธรรมชุมชน	8
พัฒนาการทางความคิด.....	9
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน.....	14
ความหมายและขอบเขตของวิสาหกิจชุมชน	15
วิสาหกิจชุมชนแตกต่างจากธุรกิจชุมชน	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
พื้นที่เป้าหมายในงานวิจัย.....	24
ผู้ให้ข้อมูล.....	39
หน่วยและระดับในการวิเคราะห์.....	26
4 คราม น้ำคราม การปลูกและกระบวนการผลิตคราม น้ำคราม.....	28
การปลูกคราม	28
การก่อกหม้อคราม	30
ปูนขาว	30
การข้อมนิล	31
ข้อมมะเกลือ.....	32
พรรณไม้สดที่ใช้เผาเป็นขี้เถ้า	32
ค้าง	33
ฆ่าฝ้าย	33
คราม	34
การก่อกหม้อครามในภาคอีสาน.....	34
การโจักคราม	35
ลักษณะของการข้อมคราม	36
คติความเชื่อของการข้อมคราม	38
กระบวนการปลูกคราม	39
5 บริบทและพลวัตทางการเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่ศึกษา.....	58
บริบทของพื้นที่ที่ศึกษา.....	58
ตำบลที่เลือกศึกษา : ตำบลสามัคคีพัฒนา.....	61
หมู่บ้านที่เลือกศึกษา:บ้านถ้ำเต่าหมู่ 1.....	67
จากถ้ำเต่าเป็นถ้ำเต่า: การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของชุมชน.....	71
ตำบลที่เลือกศึกษา: บ้านพันนา	77

6	ผลการศึกษา	85
	วิสาหกิจชุมชนทอผ้าย้อมครามนครถ้ำเต่า	85
	กว่าจะเป็นผ้าครามบ้านถ้ำเต่า.....	90
	ลักษณะการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าครามนครถ้ำเต่า.....	91
	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าย้อมครามนครถ้ำเต่ากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง...	92
	กลุ่มทอผ้าย้อมครามบ้านพันนา.....	95
	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าย้อมครามบ้านพันนากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง..	105
	อภิปรายผล.....	108
	ข้อเสนอแนะ.....	110
	บรรณานุกรม.....	114

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	12
3 การเกี่ยวคราม	41
4 ความสมบูรณ์ของน้ำคราม.....	42
5 การใช้ปูนแดง หรือปูนขาวผสมน้ำคราม จนน้ำครามเป็นสีน้ำเงินอมเขียว.....	43
6 การคนให้เข้ากัน (สวบ) โดยใช้ไม้ไผ่ น้ำครามเพื่อให้น้ำครามเข้ากัน.....	44
7 การ “สวบ” ทำจนน้ำครามเป็นฟอง และฟองที่ฟูขึ้นหายอย่างรวดเร็ว แสดงถึง ความสมบูรณ์ของเนื้อครามว่าพอแล้ว.....	45
8 การปล่อยให้ น้ำครามตกตะกอน.....	46
9 การนำขึ้นตักน้ำคราม ใส่ถัง โดยกรองน้ำคราม (1).....	47
การกรองน้ำคราม ด้วยผ้า เพื่อให้เนื้อครามละเอียดมากขึ้น(2).....	48
10 การนำน้ำครามเทลงในผ้า คล้ายเปนอนของเด็ก เพื่อกรองน้ำที่ผสมในเนื้อครามอีก ครั้งและให้ครามรวมตัวกันจนเป็นก้อน (เอาอ่างนอนอยู่).....	49
11 เนื้อครามที่สมบูรณ์.....	50
12 เตรียมการทอทางเครือ.....	51
13 การเตรียมการทอด้านทอ (ต่ำ).....	52
14 การเตรียมฝ้ายมัดตาย และมัดเป็นลวดตายก่อนนำไปย้อมคราม.....	53
15 การใช้ฟางที่มัด เพื่อออกแบบลวดตาย.....	54
16 กวักใส่อ๊ก ใช้ปั่นฝ้ายจากอ๊กใส่หลอด.....	54
17 กระจวยส่งฝ้ายในการทอ.....	55
18 การทอผ้าครามบ้านถ้ำเต่า.....	56
19 ลายผ้าผลิตภัณฑ์ผ้าคราม.....	57
20 แผนที่จังหวัดสกลนคร.....	61
21 แผนภูมิแสดงจำนวนประชากรแต่ละหมู่บ้านของตำบลสามัคคีพัฒนา.....	65

บัญชีภาพประกอบ(ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
22 แผนภูมิแสดงอาชีพของประชากรบ้านถ้ำเต่า.....	75
23 แผนภูมิแสดงข้อมูลพื้นฐานทางการเกษตรบ้านถ้ำเต่า.....	76
24 โครงสร้างการบริหารงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านถ้ำเต่า.....	89
25 แผนภูมิสรุปเศรษฐกิจพอเพียงบ้านถ้ำเต่า.....	94
26 หมอนแก้ว (ขนาดยาว 21 นิ้ว).....	104

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง

หน้า

1 ระดับความสามารถในการพึ่งตนเอง.....	13
2 จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้านของตำบลสามัคคีพัฒนา.....	64
3 แหล่งทรัพยากรธรรมชาติของบ้านพันทนา.....	79
4 ที่มาของรายได้เฉลี่ยของชาวบ้านบ้านพันทนา.....	83
5 หน่วยงานที่สนับสนุน.....	88